

بررسی تزیینات آجری سردرب خانه های تاریخی تبریز

صبا فرستی

مهندسی معماری - تبریز خیابان آزادی ، sunset2058@gmail.com

چکیده

بافت قدیمی شهر تبریز در زمره بناهای تاریخی ایران است که عنصر اصلی مصالح ساختمانی کالبد قدیمی این شهر آجر است که منحصر به جداره ها ، سازه ، پوشش سقف، قوس، و معابر نیست بلکه تزیینات را هم در بر میگیرد که در تزیینات کاربری های مختلف از جمله بازار ، دروازه ، مساجد، خانه ، جداره ، کاروانسرا ، منار، میل و ... مورد استفاده قرار گرفته است. که در این مقاله سعی بر شناخت تزیینات آجری سردربهای این شهر که به وسیله مهارت استادان و معماران ، ترکیب های تزیینی بسیار زیبایی خلق شده است، میشود. در باره انواع تزیینات آجری سردرب ها به خصوص خانه های تاریخی شهر تبریز اطلاعات بسیار ناچیزی موجود است و هنوز آنطور که در خور این هنر گرانه می باشد به آن پرداخته نشده است بنابر این ضروری است که در این زمینه با توجه به اهمیت آن در معماری شهر تبریز ، تحقیق و تفحص بیشتری صورت گیرد. با بیان نمادین در تزیینات آجری سردرب خانه های تبریز اهداف زیر دنبال میشود: بررسی و شناخت انواع تزیینات آجری سردرب خانه های تبریز و شناخت ویژگی های مشترک سردرب خانه های تبریز. در این تحقیق به استناد به ۳۱ اثر تزیینی آجر در سردرب خانه های تاریخی تبریز به نقوش آجری و هم چنین پر کارترین سردرب به لحاظ تعداد آجر تشکیل دهنده شناسایی شده است. پر کارترین سردرب خانه تاریخی شهر تبریز به لحاظ تعداد آجر و نقش و نگار آجری ، خانه بلورچیان واقع در محله سرخاب است . سردرب خانه های تبریز از زیبایی خاصی برخوردارند و برخی از آن ها در عین سادگی دارای جذابیت خاصی هستند. عمده تزیینات سردرب خانه های تاریخی تبریز از آجر میباشد که بیشتر با نحوه کنار هم قرارگیری تقسیمات مختلف آجری ، تزیینات گوناگون و زیبایی شکل گرفته که در سیمای شهر تبریز جلوه گری مینمایند.

واژه های کلیدی : سردر ، خانه تبریز، تزیینات ، آجر ، ابعاد ، تناسب

۱- مقدمه

در معماری سردر یکی از اجزای اصلی ورودی ها به شمار می رود و تمام خانه ها به ویژه خانه های اعیان و اشراف دارای سردر مجلل هستند و خانه های عامه مردم نیز سردرهای ساده دارند. در طول تاریخ و با رشد هنر معماری، ساختمان سازی علاوه بر تامین سر پناه در جهت